

Boko 329 nan sōgo d. 41
2013 marisikalo

Jekkabaara

SNV
Connecting People's Capacities

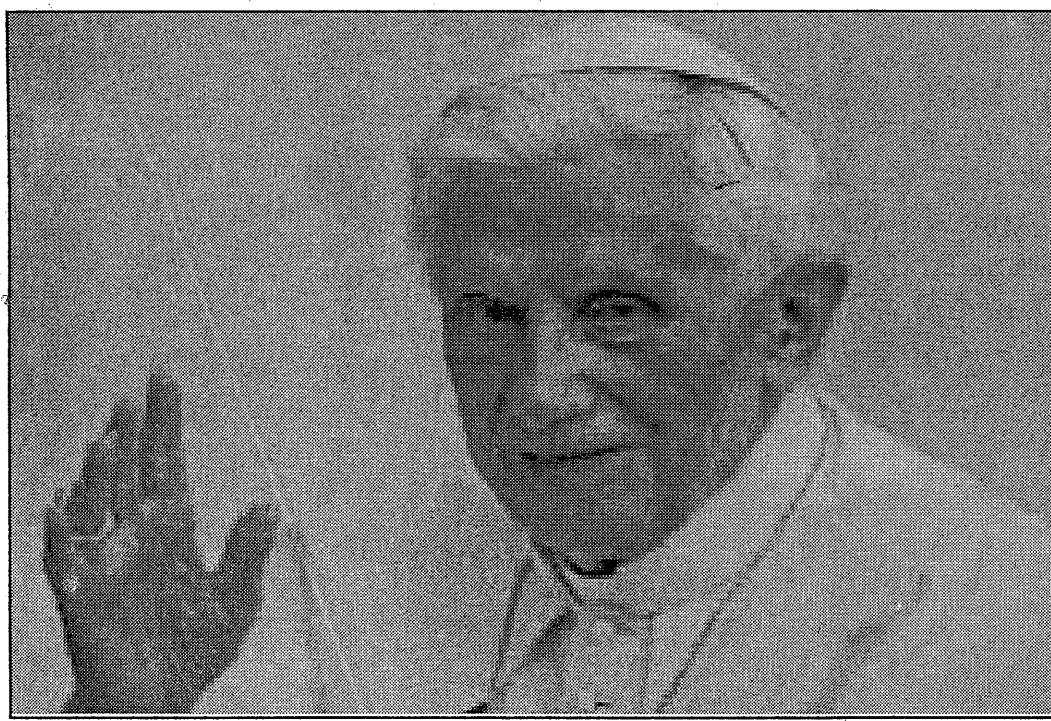
Cikela ceman n'a musoman kunnafoniseben

a be bɔ kalo o kalo

Jamana baarada la BP: 2043 Bamako (Mali)

Məgo be wele cogodi kiiriso la ?

ne 3-4 nan

Dantigelikan Kan caya te ko tine

Kabi an barakanw sen domni daminena Mali kalsobaw kalandaw la, o lasew bəli daminena Jekkabaara kənə, kamanagan batakiw bəli cayara kalanbagaw yərə, ka se Jekkabaara səben nəkulu la. O batakiw bəs kənə, jininkali kelenpe de be sərə an fe, nə ye nin ye : « cogodi kan 13 kalansenw be ke nəgən fe ka fara naansa-

rakalan kərəw kan an ka kalansow kənə, kə ka ne- taa sabati an bara kanw sabatiliko la ? Mun na si- gida bee nə kənə kan kərə te sugandi kanw labaariali la u ka don-dala kan- ma » ?

Jaabi kelenpe min be jininkali in na, o de ye ko sugandili man kan jama- na kelen kənə kan fətaw labaariali la. Kanw yərə de

taabolo bù sigi-sigi nəgən kan waati kuntaala kənə, ka da u sabatisiraw barika kan u fəbagaw ka dijəna- tige taabolo yiriwa kan. Kə fə siya də ye ko : « i ka kan bila i ka kan in ta, o ye balawu ye. Nka, nin kan

də fəbagā yā sərə ko kan were de fəli bèle nəfa », o ye maaya sankərətako ye ! Tumani Yalam Sidibe

Papu Benuwa 16 bɔra wolo kan

ne 5nan

Sumayabana ni sidabana

ne 7nan

« Alikayida » banba- ganciw bɔfan ka ca

ne 8nan

Mali kanko kalan

« FLASH » la

ne 4 nan

Kalo kumasen nana

Darəfile fəkan de bə tigi nagali a yerema. Nka, darəfile te fiye a nəma daburu ni nen ani jinw taabolo kə nəgən fe de ! Ni ko si te ke gansan, ko si fana te waleya a latigefenw kə de ! Jaa ! Dijə kow bee nafa be nəgən kan.

Morisi Madani Tangara
Ka bə Majanbugu kin na,
Bamako

"Kalan be məgo sən hakili la, nka kunnafoni be məgo bɔ kunpan na" Yərə Ulen Sidibe

Kele kofe, kalataw dere !

Hamidu Konate

Kabi san 2010, kun kɔrɔ doni girin min tun bɛ Malidenw kun, o kera kejekafe fitine tigilaməgəw ka gerentebolo dali ye Gawo, Tumutu, Kidali fo Tesalitikaw kan. Nka, ka da Faransi peresidan Faransuwa Holandi ka sərədasi deme donko juman kan ka nəsin an ma, Afriki ni dijə jamanaba

Nin kera nin san in kalo in na

Abuduli Karimu Kamara ko « Kabardli », nò tun ye Malilak-ɔldenw ka tɔnba « UNEEM » jnemaaba ye, o nin kənɛ kara-bar Musafanga jugu fe san 1980 marisikalo tile 17. An ka taasibila ke ka tɔ ye ka dà kan hali ni su te mɔnɛ bɔ, su dəw kəni daraja be ko dilan u kɔ !

Tumani Yalam Sidibe

wərew y'u jəyɔrɔ fa min dafé Faransi ni Mali sərədasiw dafé, bi, an bɛ se kà fɔ ko : hali ni kejekafe fitine ma ban, ji kəni y'u kamanw labɔ kosebə sa dere, k'u bali panni na. Nka dijə kow ye filen kənɔ todenko ye : « N'i ye də ta, o bɛ dəwəre kɔ bila kənɛ kan ». Kà mine Mali jamanakuntigi Jənkunda Trawele yere la, san 2013 zuluye-kalo la, Malidenw bɛ k'u kun da kalafiliyɔrɔw kan walasa ka t'u ka jamanakuntigi sugandi, gəleya kofe san duuru fɔlɔ manda kamma...

Peresidan Jənkunda Trawele ka lajini sigira kolo kan Mali kənɔ-kow jənabə minisiri Musa Senko Kulibali fe, kà kəkɔrɔ don dijə jamanabaw fe : Etazini (Iameriken jamana), Faransi, Aliman jama-na... O bà jira ko waati bolodalen waati koron nà ta o ta, kalafili in bəna ke dere ! Awa, an bɛe t'an laben kà kəcogo juman waleyali feerew tige !

Hamidu Konate

Sənnəgəya tigilaməgə barebarew ka fo

Məgə dənna ni turunin kelen min ye,
Bamananw ko ten,
N'i yɔ di,
I be ke dənbaga lafili ye !
Kabi a ko juru jan tayɔrɔ fɔlɔw la,
Fo ka sà bi don ma,
Sənnəgənya, ni dəw ko :
senenkunya,
Bàn bara yan
Ka ko dilan məgəya kənɔ
Aa ! An benbwaw ka fo dere
Olu minnu yàn ka « ko-kun-nəgən-na »
Basigisira jənjən sərə an ni
nəgən ce,
Ka nəgən kun da
Sira bə an bɛe ce ;
Jamusira fe ;
Siyasira fe,
Sigidasira fe.
O yà to bi
An si te sərə dunanya bolo kan
Mali fan si fe ;
Lagine fan si fe ;
Burukina fan si fe ;
Senegali fan si fe...
An kàn jija sa
Benbafan juman in ka to an bolo !

Tumani Yalam Sidibe

Hakilisənəkənɛ

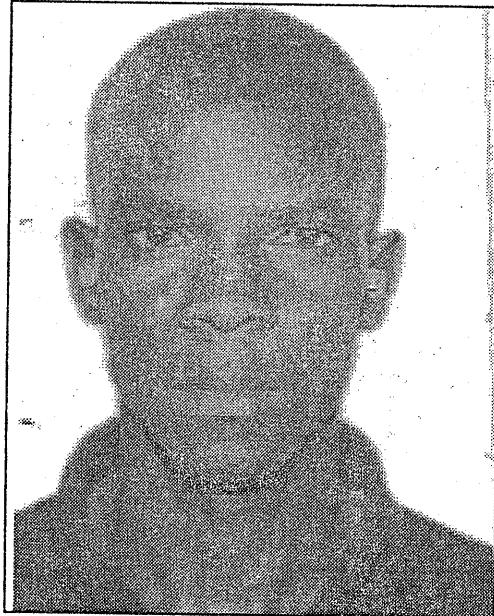
Ko min te ke məgə kɔ ka sərə bilakasuma ma ke, nò kera i nəma ka sərə i yeelen ma minen fa, i kà dən ko kunu ni bi bɔra nəgən ma de ! I k'i sigiyɔrɔ dən sa dan kana kar'i la ka tɔ fa ! Ko bɛe lkali bà kəcogo de kənɔ.

Tumani Yalam Sidibe

Telefoni : 20 29 62 89

Məgə bə wele cogodi kiiriso la ?

Jitumu Bala Sidibe

Mali ye jamana ye, min lakodənnən don ni jemufanga ye. Jemufanga ye fanga ye min bə sinsin ni jamanaden bəe lajelen ka hakilinaw labaarali ye. Jemufanga bəe jamadanen bəe bila minen kelen kənə fana. O bəi jira ko jamanadenw ni jamana nəmaaw bəe ye kelen ye jamana ka yiriwali la. Nka, jemufanga bəe sinsin ni sariya tigecogo juman de ye. Bawo jamana te se ka jemufanga latiime cogo si la nə mə ka jamana sariya sinsin.

O de kanma, an bəna sariya bolofara də sensen, kəi jira jamanadenw na məgə bə wele cogo min kiiriso la.

Kiiritige cogo nə ka misen, fen caman bəi kənə. I nə fə jamanadenw ka kiiritige cogo : kiiritegə cogo hadamadenya sira kan, jogo siran kan, ani kojuguw sira kan. An bəna kuma jamanadenw welecogo de kan kiiriso la.

Tijə don, a ka gelen an ka kiiri tigecogo suguya bəe feesə-feesə. Nka, an hamina ye jamanadenw ka se ka kiiritige cogo taa bolo kumbaw faamu. O la, an bəna kuma fen kelen kan, nə ye məgə welecogo kiiriso la.

Kiiri lapini bə bə məgə min yərə, o bə seben ke kə ci a sigiyərə kiiriso kuntigi ma nən bə wele ko « Porokireri ». Nə kera, kiiriso kuntigi bə ci kiiriso la, min yamaruyalen don ka kiiritige. Məgə min ye kiiri lapini ke, o təgo nə jamu nə ka baara keta bə ke seben in kənə. O kəfə, a ye kiiri lapini ke kun min na, o bə seben, a bə fe feere minnu ka tige, o bəe bə seben.

Misali : Mata ye Bala ka wari sonje. Bala diminen ye Mata wele zandaramuso la, walima a sigiyərə polisiso la. Walasa Mata ka wele kiiriso la kə pangi.

O la zandaramuso walima polisiso de bə seben ke min bə tali ke waleyə la kə ci a dafə da kiiriso la. Nə kera kiiriso kuntigi bə sərə ka baara kun fələ damine. Nin misali in bən bila ka kiiriso ka sew feesə-feesə. O sew ye joyərə de ye min dira kiiriso ma a ka benbaliyaw feesə-feesə. An bəna se suguya walans-walan : se min bə tali ke wale kelen na ani se

tali ke wale kelen na. O se suguya nefolen don kiiri sariya fe. Kuma la-surunya na, kewale suguya minnu bə se ka məgə lase kiiriso la. Olu dantigelen don kiiri sariyaw fe.

Fen min ye se filanan ye, nə ye se min bə marabolo kiiriso ka bolo kan.

O de ye ko kiiri bə tige, kewale jugu nangita kera marabolo min kənə hali ni feere kerkenkerennew bə se ka ta walasa kiiri bə se ka yelema kiiritigeyərə were ka bolo kan.

Misali : Bala ye Mata pangiliseben min ke, o bə ci u ka sigiyərə kiiritigeso la, barisa se bə Kati kiiri tige. de bolo ka sojeli kiiri tige a ka marabolo kənə. Segu kiiritigela te se ka kiiri tige. Kiiri tige sigilen bə bolo damadə de kan nəlu ye nininkali ani warisara ye, barisa məgə minnu bə kiiri la, olu bə wele k' u nininkali u dalakan na. O kun ye walasa ka fəlenw sanga nəgən ma. O nininkali ninnu ka kan ka ke waati min kənə ni sariya ye də fə an ye o

Kiiriso de ye fasodenw jasiraw tiimeyərə ye.

min bə marabolo kiiriso ka bolo kan.

Min ye se fələ ye, nə ye se min bə

la ani məgə min ye kiiri lapini ke, kə ka kan ka kiiri musaka wari

A to be jen 4 kan

JN 3 nan tɔ

sara.

Jininkali siratige la, kiiritigela nò ye mazisitara ye, o de bë kiiritigijw jininka kò sèben. O sèben in kònò kiiri don nà waati bë sèben. O sèben bë ci kiiri këbaa yere ma.

Kiiritige sariyasen 32nan kònò, a fara ko : « sarati min bë jininkaliw kedon ni kiiri don cë, o man kan ka teme :

- tile 8 kan, ni kiiri lajinibaga sigilen bë kiiriso dagayorë kònò.

- tile 15, ni kiiri lajinibaga te kiiriso dagayorë kere fë, nka a sigilen bë fan were fë kiiriso in ka mara kònò.

- tile 30, nà sigilen te kiiriso ka marabolo kònò, nka a tigi bë jamana kònò.

- Kalo fila, nà tigi sigilen bë Afriki.

- kalo saba, nà tigi sigilen bë fan were min te Afriki ye.

Kerenkerennenya la, kiiriso kuntigi bë se ka dë fara sarati fôlen ninnu kan a yerema, walima ni kiiri lajinibaga yere yò lajini ke, don min mana sigi o la kiiri kama, o te se ka cë cogo si la.

Misali : nàn ye Bala ni Mata ka

baabu ta, kiiritigela kelen kò ka sèben feëse-feëse, a bë kibaruya di mëgë fila ninnu ma, k'u ladønniya kiiri don na.

Fen min ye wari sara, fan ye, o de ye ko mëgë min ye kiiri lajini ke, kò de bë kiiri musaka wari sara nà mò ke, kiiri sèben te teme abada. Nka kiiri min bë tige baara sira kan, wari te sara o la. Kiiriso mako te o wari la.

Wari sarata hake dansigilen don. Dë bë fara a kan ka tali ke juru sara hake la nin cogo in na :

- ni juru sarata te dërømë 50 000 bë, wari min bë sara o kun kòrë, o ye dërømë 1 000 ye.

- juru min bë ta dërømë 50 000 la, ka se 100 000 ma, wari sarata ye dërømë 2 000 ye.

- ni juru temena dërømë 100 000 kan, wari sarata ye dërømë 5 000 ye.

- ni juru sarata ye miliyon 10 ye walima o jukòrë, dërømë këmë o këmë, dërømë 6 bë fara o kan. Mëgë min ye kiiri lajini ke, o de bë sara kiiriso ye, ni kiiri tigera ka ban.

- Nka ni juru bë ta miliyon 10 na, ka se miliyon 50 ma, dërømë këmë o

këmë na, dërømë 3 bë fara o kan.

- Ni juru ka ca ni miliyon 50 ye, wari sarata bë ben dërømë tilance ma këmë o këmë na.

Ni ko werew don minnu te juruko ye, kiiriso kuntigi bë latigesben dë bë, ka wari sarata dantige.

Ni jininkali dakun bëe banna pewu-pewu, mëgë minnu ye jøgën wele kiiriso la, yamaruya b'u bolo, u ka jini segin ka ke kiiri kan nà matige u jønacogo la. O seginkanni bë se ka ke cogoya fila la :

- a bë se ka ke kiiri sira kòrolenw fë,

- a bë se ka ke sira kerenerennew fë.

Misali : Bala min ye Mata wele kiiriso la, o ka kan ka wari sara wala-sa kiiriso ka se ka jø ni musakaw ye, faso fana bë ka tønø sørø. Kuma laban na, jamaden bëe ka kan ka kibaru jønjøn sørø i ka jamana sariyaw la barisa, fasoden juman bë dën ni jamana sariya batoko juman de ye. O la fàn kàn ka jamana sariyaw jini k'u dën. O la an ka jamana kanu tò bë sinsin.

Jitumu Bala Sidibe
Balikukan jolen
Ka bë Mañanbugu (Bamako)

Mali kanko kalan « FLASH » la

« FLASH » ye kanko ni dënkò kalansoba ye min sigilen don Bamako (Badalabugu kulu sanfë). Dijë kan lakodønnenbaw bëe kalanenw bë ke yen : faransikan, angilekan... Awa, an yere barakanw kalan sabatilen bë yen. Bamanankan, kaadékan, sinafékan... O de ye ko ye min bë mëgë nimisi wasa ka dà kan ko o ko daminena dijë kònò, o kun bë ko dë kan ka bët a tigilamogëw ka lajini ma. Nka, taareko don barisa a kéra sababu ye kàn ka fasokanw bë « balikukan dama lahala bolo kan, k'u don kalanow kònò, o min bë ke sababu ye k'u ka kan ninmaya kofö dijë kan fòtaw fë, i nà fonaansarakanw ! »

« FLASH » (Filasi) kalansoba jøyorë yere kanma Mali kalan kalan, nàn ka fasokan sabatira yen, o ye wasako yàn bolo ka dà kan a bët hakili latige ko san nataw la dijë jøtaabaara bëe waleya kalan bë sørø u kònò : dëgötörékalan, siraba ni pønbaw dilankalan, fo ka se dijë makojefen werew kalan ma. Ji bë don kò la dëoñin dëoñin !

Kansu te dijë kònò, kan fobaga timinango de bë yen waati bëe ! Awa, an kà dën ko dijë jøko juman sababu jønjøn bë kan bëe kònò. Siyansikalanw, matemakikalan, sariyatige taabolo kalanw... O bëe bë se ka matarafa an ka kan fòtaw kònò. Hakliko don. Hakliko min yà

to an bara kilisikanw ka mako dilan an bara yan kabi dijë kòrolen, o moønøbëko juman de bë se se kà to an ka kan fòtaw ka pankurun sen bë duguma, kà nanga sanfë i ko : kònò !

Ne sako ye min ye o de ye ko Badalabugu kulu sanfekalandenw ka bataki cayalen ye Jekabaara kònò, ka kene fabbata. O lajini de ka kan ka ke karamogë Ndo Sise nà jøgën wø ka wulikajøko ye sisani. O bë to fòlø ubàn Jekabaara kalanbagaw bë u ka dønniw nun ma, kà to fana olu yere ka kalan sørøtaw ka duli don an barakanw sèbenni n'u fasari la !

Jitumu Bala Sidibe
Ka bë Mañanbugu kin na
(Bamako)

Papu Benuwa 16 bora wolo kan

Boko temenén kono, an ye kibaru in lasomi di aw ma. Awa a ma to kebali ye dere ! Kabi san 2013 feburuyekalo tile 28, Papu Benuwa 16 ya joyoro labila ka bø kira senu Piyeri nøkansig i wolo kan. Ale tun be katoliki kerecenw ka nemaabaya la, wati-

joyoro labila wa ?

Kabi Papu Benuwa 16 ya joyoro bilako kibaruya da dijne maaw tulo kan Watikan diinlasekena jøda kan, a kera sababu ye ka kamanagan firi bee kan, ka dø kan maaw ka yecogo la, Papu joyoro ye tafen de ye ka soro bilafen te !

fana tun be yen kale ma son Papu fila in si ta ma, ka da kan ale de na ka kan !

Hakilimaya kono, Papu lakika, no tun ye Gereguwari 12 ye, o ya jøda labila. Ala yo wale ke kelenya benlatige sababu ye katoliki kerecendiine kono.

Papu Selesiten 5 fana ka kewale be yen

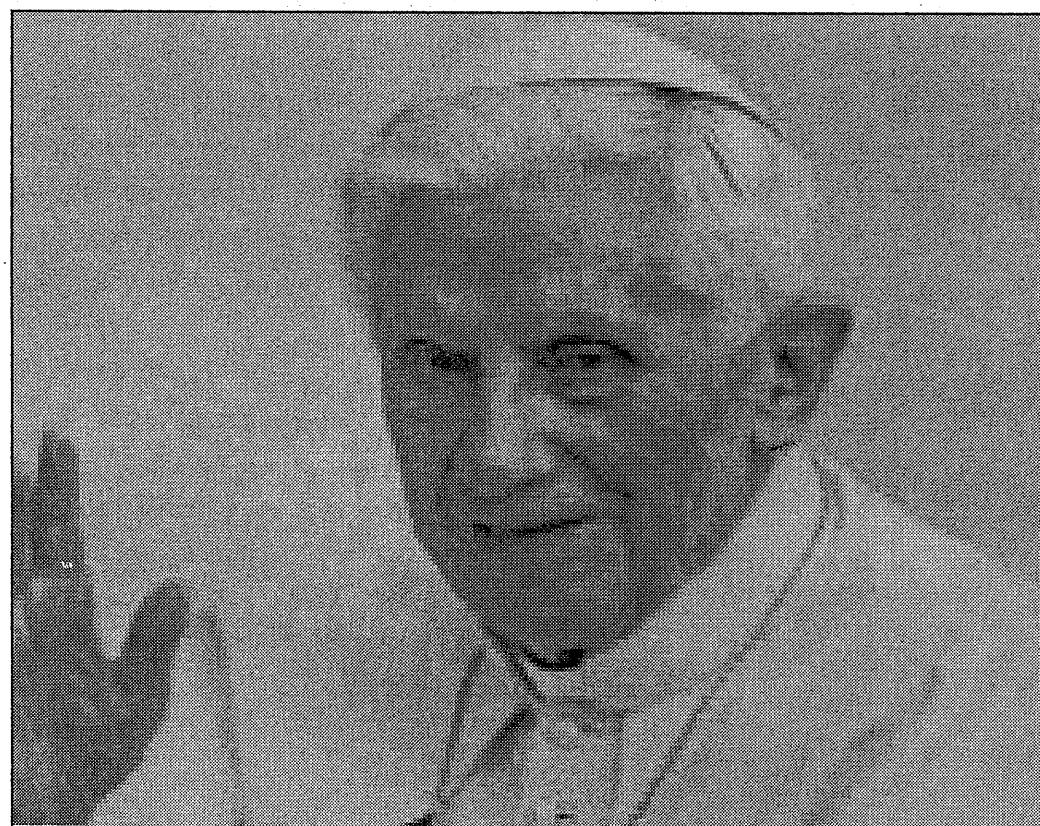
Ale sigira Ørømu diinekuntigi (Papu weletøgø were), jøda wolo kan san 1924. Nka ma teme kalo 5 kan a ko la dere. A sigira san 1924 zuluyekalo tile 5, ka jøda labila o san kelen desanburukalo tile 13...

Nin ba jira ko ko in taara bolo fe, Papu Benuwa 16 ka wale in ta sijne folø ye Papuyako la dijne kono. Ni Papu ye Alamøgøba ye, joyoro labila konnen tigilamøgo te dere ! Bee na hakili na galabu taaboloko don a ko la. An ka den koni ko Papu joyoro tabaga fen o fen labanna joyoro labila kan, a bee y'u ka dijenatige te matarafa taasiyoro keréñkerennen de kono (Monasiteri), k'u ka dijnewaati te ke Alabato nu ka dijne yekow taabolo gafeseben kan.

Kolosili : 1º) Papuko be katoliki kerecen de kun kan, olu minnu ye dijne kerecen moøø miliyari saba jama fanba ye. Kerecen portesitanw taabolo te, ani kerecen bolofara tow.

2º) Watikan dugu be Itali jamana kono, i ko a jamana be jamana kono. A na ka jamana kunda nemaaya taabolo bee don : nemaaba (Papu) ; minisiri ; lakanbagaw ; kiiribondaw...

Alekisi Kalanbiri

Papu Benuwa 16 ya joyoro bila taasi alabato kama.

kan sigida feren na, Ørømu (Itali) jamana kono, kabi san 2005 awirikalo tile 19. Ale yere tun ye joyoro in soro Papu Zan Poli 2 ka faatuli de kofe. Benuwa 16 ya jira ko ka da ale ka sijanko jugu kan, ana farilajo taabolo gesen kan, ale tena se ka joyorøba in fa belen a nema Ala sako la ka ben diine ka lajiniw kan Papu fe. A ko a ka lasigi waati te bee kono sa, fo ka taa se a sadon ma), ale bi basigi diine taasidon do kono ka ka dijenatige te ke Alabato kan sa.

Yali nin ya sijne folø ye Papu ka

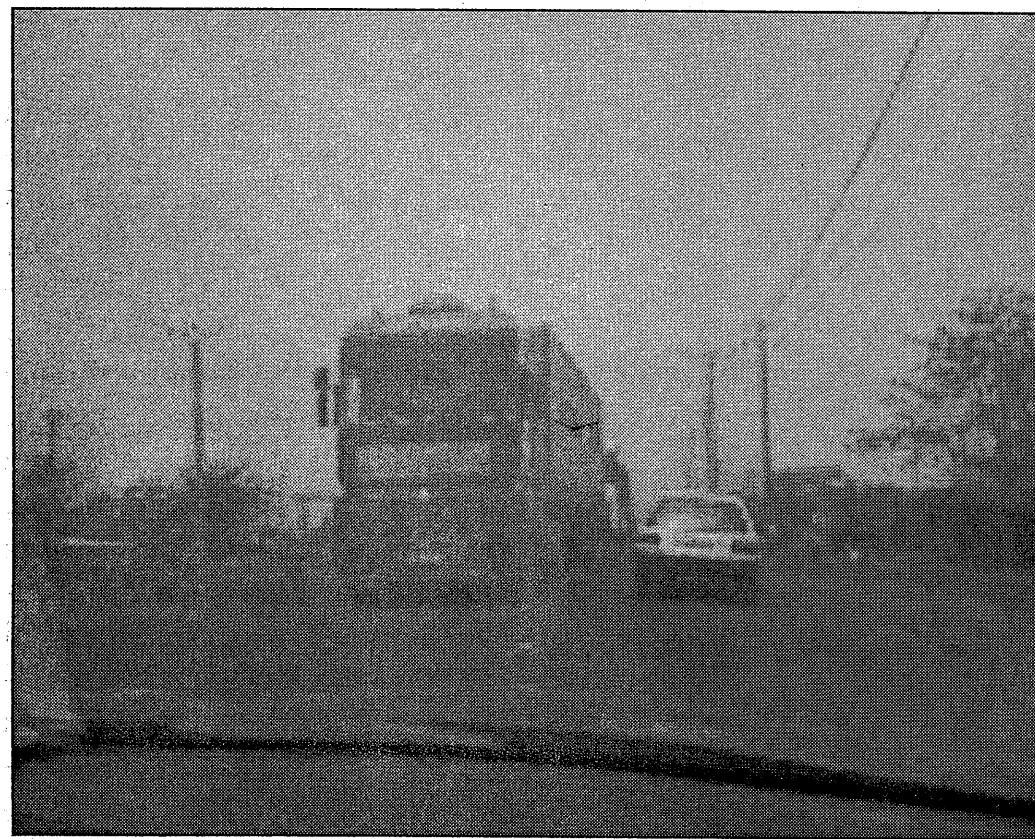
Yali tariku kono, Benuwa 16 ta in nøgøn deli la ka ke folø wa ? An be min den o de ye ko kabi san 600 sisan, Benuwa 16 ta in nøgøn tun ma deli ka ke. Nkø ta jira ko kabi papuko be sen na, a joyorølabilabaga ma soro dere !

San 1915, katoliki kerecendiine nemaayako pagamina dijne kono fo ka Papu fila ni Papu kønbaga kelen soro waati kelen na dijne kono. O kera naansarala benbalaya fiøe jugu waati ye. Papu kelen tun be Awijnøn (Faransi), kelen tun be Ørømu, ka soro maa kelen

An ka njögɔn ladi

Dənkilidala ko : « Ni n ye n miiri wale jugu ma, o hamī bē n na ». Wale jugu dun ye munfen ye jamanadenw ka yərelabila kō ka jəsin jamana kōnō la-

fan bēe fē, ka jəsin sirabaw dafé siratigela sennamaw ma. O bā ko ke gərəgərəko ye ka don farati kōnō min bē Bamakō sigibagaw bēe kun kan. Jogoko don. Bolifénko

Sirabakan -kasara kelefən fələ ye jantonyerela ye bēe fē !

kana sariyaw tiimēni ma ? Ne mō dən ! Bamakō bi, foyi kasaara man bon ka temē sirabaw kan taw kan. Sotaramaw wulicogow n'u jəcogow, ani mototigiw fiyeko jugu ka bō sennaani bolifénw kərew fē, o bā to u yərewka-saara yanga bē barika njögɔn kərə, ani kā ko ke « kaburu dayəlenko jugu » ye ka bō

la, hali ni bolifénw ka ca Bamakō bi, hali Afriki duguba caman yere ke u kunfəboli-bagaw bē yərə də ta kasaara wara ka temē yərə də ta kan. Nka, a kelen bē i ko Bamakō ta kasara barika ka bon ka da o jogo juguya kan.

**Burulayi Sisəkō
Ka bō Mapanbugu,
Bamakō**

U ko...

Ni dijē kera geleya-donikulu ye məgə min kun, ce ḥanaya de bō tigi kisi məgə lafu saya ma. Nka, nā kera « latige » kunbenbali danaya tigilaməgə ye, ale de ka jigintan saya jugu ba juguw pagali !

Erinesito Ce Gewara
**Bolivi jamana fasokanunci yere
ka here kənbaga (erewolisaneri)**

Nan ko an bē an faso jō, a man kan belen an ka hamī ni faso were kənōdenw ka fəta juguw n'u ka keta juguw ye ka jəsin an ma. Faso jəbaga bēe təgə ye ko faso nəfə sabaga !

Fideli Kasitoro
Kuba jamana maañemaa

Ni bēe ko « taare » dijē ko o ko la, hali nō ko səgen məccən bē da bēn ni maasiba juru jan de kan, a tigilaməgəw danbe kōni bē tereme u ka timinandiya de kan sa de ! Ko dominebaliya de kafisa ni ko labonbaliya ye !

Arawulu Kasitoro
Kuba jamanakuntigi

Kanu te wari misennin damadə dərən filili ye dəsəbagatə tege kōnō ka sərə ka temē n'i ka sira ye.

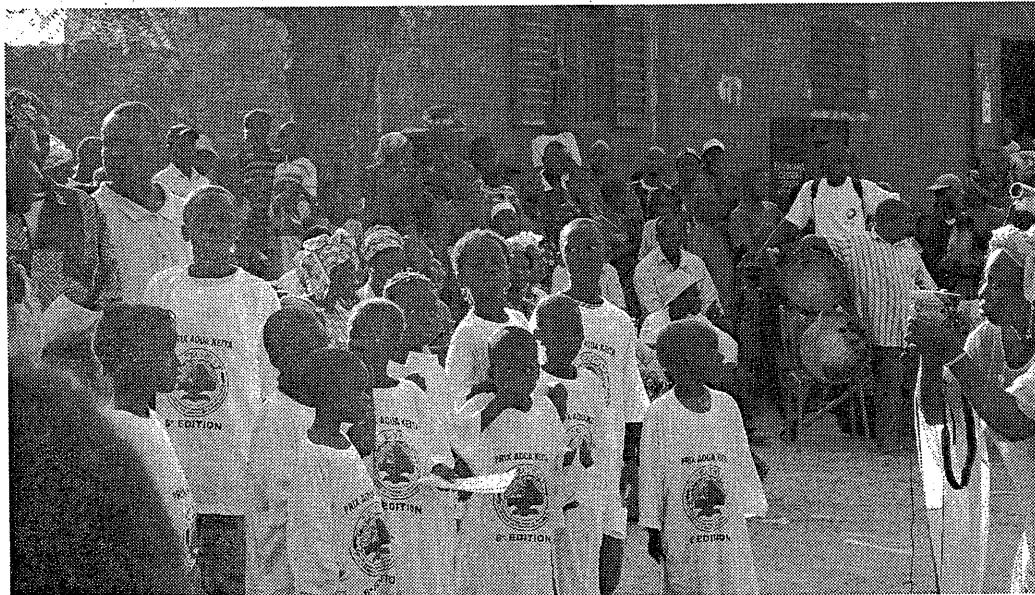
O ye dəsəbagatə dagabəndalako dama de ye. Kanu ye i məgə njögɔn lahalā bēe kunni de ye, ka kā da fə waati bēe walasa kā ka dimi də ta !

Arawulu Folero
Bagitəw demebaga dijē kōnō

N teri, kana dəsə i kunko la k'i bō sigi məgə were kun. N'i yō ke, o tigə təna a ta, awa a b'i lagosi !

Moriba Male
Ka bō Kucala (Sikaso)

Sumayabana ni sidabana

Sida ni sumaya be maakoro kunda ani denmisén kunda.

Sumaya ye bana ye min lakodönnen don dijé kóna kabi lawale la. A jangatanyerbaw ye Afriki tilebinyanfan jamanaw kónona ye ka dà kan a lasoréli sababu, nò ye soso-muso « anofeli » ye, o labugundaw ka ca o jamanaw de kóna. Ni soso yerelafere waati ye funteni waati ye, basigiyörə werew kóni tā la ji-nögəsigidaw ni sibon kónona fən caman bilako jugu dogonyörəw kō.

Sosomuso « anofeli » de be taa sumaya banabaatə cin, kā joli ta ka yaala nò ye fā be taa bō mōgə kénéman farikolo labilako jugu kan yörə min. A bō cin, ka banabaatə joli talen a fe, kō fiye o tigi jolisira fe. Tile damadə o wale kōfə, mōgə kénéman cinnen o be farifaga, kunkolodimi ani sumaya taamaseerew lakodönni damine. A be foənə ani ka da farigan fe. O waati be lakodönen a farikolo la ni yereyere, fari kalaya, ani nejibə ye. O waati bee, taa ka kan ka ke ni banabaatə ye dögötörəso la.

Sumayabana te denmisén bō maakörəba la, hali nà mōgə lafu nà mōgə nin tijé kasaaraw ka bon denmisén kunda de. Ni sumayabana farigan warala mōgə farikolo kan, a kafisa a dafemögəw ka fini fegenman dō njigin ji la, kā bisi

kosebe, ka sōrə kā fensən o bana-baatə kan, ka sōrə ka furako nejni-sira bō nà ye.

Koləsili : An kā dōn ko sumayabana fura jönjən be dögötörə kunda cogo min, a be ladafurabəla kunda o cogo kelen na. Taa kóni ka ke nà ye joona furakeyörə la, o de ka kan.

An be mun ke walasa k'an kisi sumayabana ma ?

Sumayabana nà kasaara sankörəta o sankörəta, a lasorésira dönnen don. O te sira caman ye. Sira kelenpe don, nò ye sosomuso cinda ye. O rō sa, an kā dōn ko tana-sigida were te soso la yörə senuman laferelen kō, minenw sigiko jugu te dogonyörə dà ma yörə min. O temen-en kō, a kera an ka du kónona ye wo, a kera bolənw kónona ye wo, an ka ji jugu basigidaw geren ani ka bere don an ka sigidaw kóna naman bonyörəw la. Nò bee kera, sosoko be nögoya, kā nōfə kasaaraw lagosi.

Sidabana temesira

Sidabana, hali nà tun be dijé kóna o meennə, a kóni lakodönnna kénéyya taabolo nejini dögötörəw fe san 1985 waatiw de la. Ale te

kene-kan-bana yeta ye, ka dà kan, a banakise « VIH » be teme mōgə jolisiraw de fe, ka taa farikolo lakanafenw kélé, kōlu silatunu, nò ye « gulibili jemanw ni gulibili bilemanw » ye. Nò baara kera, farikolo lakanabali be bila banakisew ka bolo kan i ko : səgəsəgənijé, sumaya kuntaala jan, waati bee kónəboli, mura, ... Sida taamaseere jönjən ye genegene (yegeyegékuru) bōlì de ye farikolo la ka sōrə joli mā sababuya.

Sidabana te furakə

Sidabana fura lakodönnen te yen hali bi dögötörə kunda walima ladalafura kunda. Nka, a kasaara la-fufura kóni be yen, nò be wele ko « tiriterapi ». O te sidabana furakə kā ban pewu, nkà bā lafu, kā to sidatə kā ka dijenatige ke nà ye.

Sidabana sōrəsira

Sōrəsira kelenpe min be sida la, o ye jolidon nejonnasiraw ye, nò lakodönnenba ye « ce-ni-musoya » taabolo ye. Kundilamu walima a siri-fira labaarali mōgə caman kun na ka ye sōrə a ma kasenuyali ni alikəli ye, walima kā falen yere, o be se ka ke sababu ye ka sida to sidatə la, kā lase mōgə keneman ma. Den woloyörə la, denba sidatə fana be se ka sida lase a den ma bange joli sirafe. O de kosən muso lajigin bee ka kan ka ke jigginniso lakodönnen kóna, muso kónəma ka kónəmaya lajeliw bee kera yörə min na.

Ni sidakise donna mōgə keneman joli kóna, a be kalo wōrə kuntaala de ke yere basigida sabati de la farikolo kóna donda de be Sida banakise la mōgə fari kóna, nka bəda tā la kaburu kónona kō. An kā janto an yere la, kān jogo ne. An ka dan jejögən kelen fejé ma furu sira fe, hali kani sira f... Nà dun kera kān kera desenyerelabagaw ye dun, an ka « tanga mananin » matarafa !

Tumani Yalam Sidibe

« Alikayida » banbaganciw bøfan ka ca

Kabi banbaganciw nøfe mugukan cayara Mali kønø, Alizeri taji ni gazi labaara iziniba kønø degunna

ki kønø ka don Somali, lafiya lakanabolo ma kò jamanaw kønø. An bee kàn janto an yere la. An bee ka

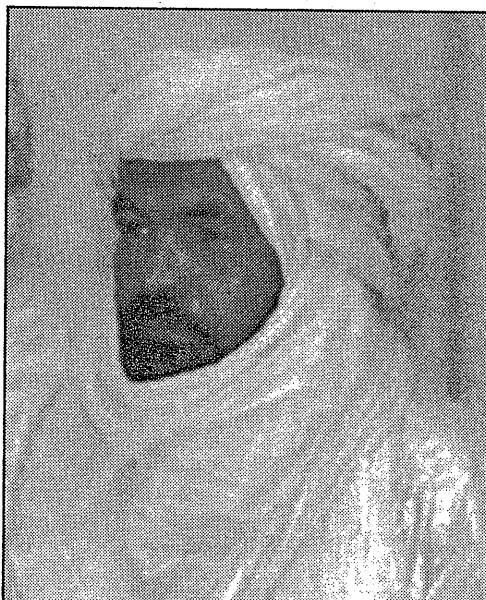

Mali ni faransi ani Afriki sørødasiw ka fo ka faransi taw kan.

sahilikungo kønø banbaganciw fe. U møgø 40 ni kø ni keleminen girinw cunna izini o kønø ka taa yen baarakela møgø 600 jugøn don bere la, kò yølu ka jangi taasen ye Alizeri juguya la, ka dà kan, a yà ka jamanakabakolo sira labila Faransikaw ka kelepankurunw ye u ka teme ka na mugu jugu jigin Mali kønø ! O don berela min daminena kabi san 2013 zanwiyekalo tile 17, a kuncera ni banbaganciw bee nin kenekarabali ye Alizeri sørødasiw fe, ka sørø olu yere fana ye izini kønø baarakela møgø 40 ni kø nin juguya faga. Izini in kønø, Zapønkaw ni Amerikenw ani naansara jamanaba caman møgø tun be baara ke yen. Nin bø jira ko Mali kønø kele sen kørø, dijø jamanaw ka kan k'u janto jamanaw kønø cakedabaw nà adamaden kafoyørøw bee lakanani na. « Alikayida » banbaganciw bøfan ka ca dere ! Awa maa juguw don, hakilina were te minnu na ko jugu ke kø, hali nò be k'u yere de ka adamadenya juguya lafu kan. O de kama, u nøfekelé in børa yørø o yørø : Afuganistan, ... fo ka don Afri-

kan kàn laminiw kønøkow køløsi. Ka sørø an mà ko ke sigajøgønna gansan ye, an køni kana møgø surew si-gananko taabolow tigilamøgøw to an dafé ka sørø an ma lakanabagaw lasømi. An kà døn ko kele in te siyako ye, nka fasoden juguko don !

Nan yà laje an bø ye ko banbaganci ninnu minnu tun bisigilen don silatunu dasiko juguw ye faransi ni Mali ani Afriki sørødasiw fe, olu

Sisan Alikayida maajømaaw be joøreba dakun na.

be k'u kun bø kokura kabi san 2013 feburuyekalo tile 20, ka poyi ka mugu jugu ci k'u ni sørødasiw ce Gwo ni Kidali. O yere de kama, balan jugu dalen be Gwo sugufiye nà meribon anà bada la u ni sørødasiw ce. Fen min ye « Adarari-de-ziforasi » kønøna ye Kidali, u yere dagalen bø min kønø, fitine je jugu be ye yen waati bee. Fen min ye « mobili-mugu-jugudon » ye, o be kun da yørøw kan fana ka jøsin møgøw ma Kidali ni Gwo... San 2013 feburuyekalo tile 22 don yere sufe, banbaganciw ni Cadi sørødasiw køgø dara jøgøn na Kidali. Aa ! Foyi ma bø o balawu fe dere ! Banbaganciw møgø 85 binna o kene kan, ka Cadi sørødasike møgø 22 fana nin buruju.

Hali Bamako yan, Faransi lasigdenso yere da-la lakøløsi taabolo kura labalalen be a jira ko hakilisi-gi te yen.

Banbaganci ninnu de ye wale jugu kolo girin kuntaala jan tigilamøgøw ye, minnu sonnen don ka bø da bee fe walasa k'u ka jønifenw sørø. O de kama bee ni jantonyerela ka kan yørø bee ani waati bee. Mun ye nin ko kønø gøleyaba ye ? O te døwøre ye nin kø « hali n'u be nkalon kan, banbaganciw hakili falen de bø la kølu dan ye u ka sa fitine jugu in kene kan walasa u ka arijana lasøro » ! Nkalon-miiri dere ! Diineko kele te kabi Kira Mahamadu (Kisi nin neøma bø n'a somøgø ye) diinekelø kene-kan-waleyali sigilen don ko saba matrafali køfeko de kan : « wajuli ka jønifen sabati, o ka ke diinejømaaba kelen ka yamaryua kønø, awa a ka jøsin kafiri dama keleli ma » ! Kabi san 1924, diinejømaaba kelen ko (kalifaya) dun te silamediine kønø belen. Banbaganci ninnu dun be mun ko kele la ? Ala k'u tøørø kø don an ma !

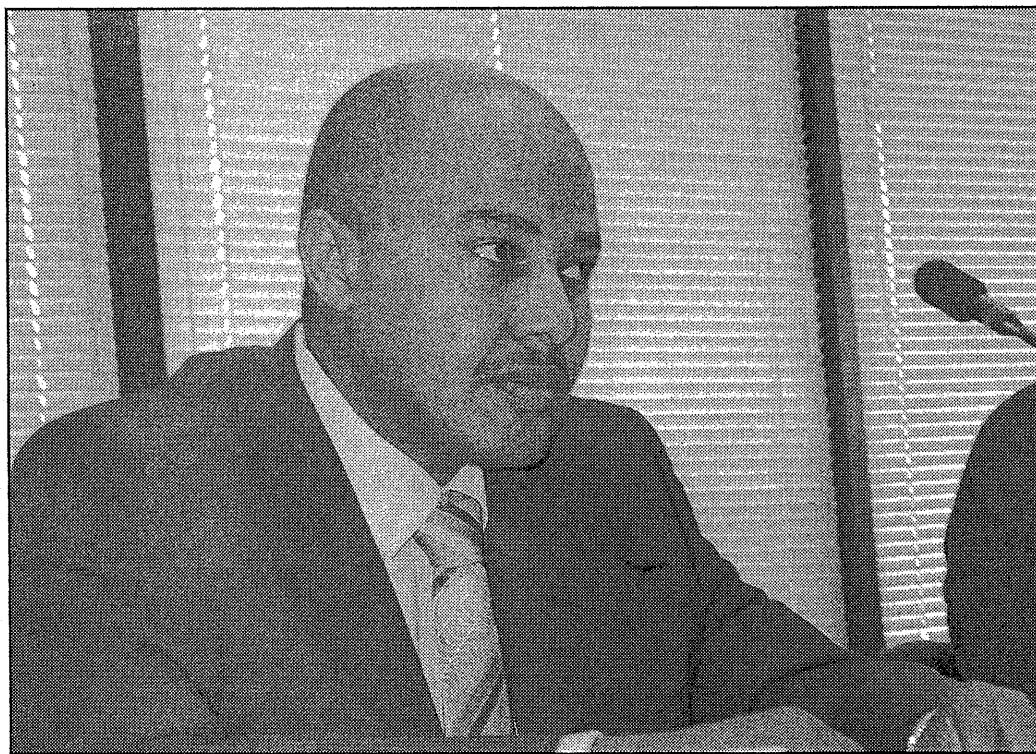
Tumani Yalam Sidibe

Zamili Bitari ko di ?

Ne te kelece ye, n te foyi dən « lageri » la, nka jamanako don bəe ka kan k'i jöyərə fa min na. Ala ka latige ye Mdli kənə fitine in ye, an si tun sigilen te ni min ye. Fo ka

nyərə tun te min na belen. O kosən, an ka foli lase Faransikaw ma.

A ka kan Malidenw bəe kà dən ko wuliyərə de bə jamana kənə fitine taabolo la waati bəe, nka

Zamili Bitari.

se wale jugu in fiñe jensenwaati ma an ka jamanā kənə yan, an bəe tun bə ko taabolo lahala de men ka bə diñe fan were fe. An si tun sigilen tun te nà ye kà bəna kàn barrako ye. Awa, a ka cə la, i bə men Maliden de da ka caya ko : « N tun bə dən ko ko masina in bə kuncə nin cogo la ! » Nka, min yà ko latige jugu ye, o de ye kò kuma fəbəga si tə fə i ye abada olu yere ye feere gelen min tige walasa ko ka bali ka kuncə o cogo la. Hali ni Faransi sərədasiw ma cun Mali kənə joona, an bəe kənə bə dən k'ù cunni an bara yan, kò yà ka jamanā nà jamanadenw kisi janfa jugu balawu kasaara ma, bolobə-

məgə si tə kunceyərə dən. Kabi an ka jamanaba in dun jujən, bali-maya ni kanimeyasira de kera Malidenw bəe cə waati bəe. Nən bəe diñena ka jəgəfaamusira lakika bə anni jəgən cə, fiñe si kuncefeere jənjən sərəbali te kàn bara yan. An k'à dən kənə ko « məgə bə ka diñe geleya sabu kə waati bəe a sigi jəgən ye, o te sigi rədiya ne si ma, awa a te diñe danayako fana kofə ! An ka da jəgən na, ka sən jəgən ye, ani ka jəgən mako to. Nə kera siga tə la an ka diñe sigi bə diya.

Hali nən bəe te kele kene kan, an k'à dən kənə ko Mali sərədasiw n'u deməbagə sərədasi minnu bə

yen k'ù kəgə da banbaganciw kəgə la, u bə kò ke anw de ye. A wajibiyalen don an bəe kan fasoden numanya kadara kənə, an ka deme ka se u ma an seko damajira kənə. Olu ni foli ni taanuni ka kan ka dà kan, u ka wulikajə kosən Mali jamana fan bəe bəra bolo la bi, hali ni dibirə pangatanw ma ban ka bə bangaganciw yərə ka sən ma ! An ka Ala taanu ka bari-ka da an ka sərədasiw ye !

Mali fasoden numanya walew bə sen na kene kan kabi an yàn ka yeremahərənya ta, fo ka se sisani ma. O taabolo ye gafemaragafe bonda ye min kənə gafe kənəko ka ca ka bən an ladili lahala ma. Ni Malidenw sənna jəgən ye, ka ben ko la ko o ko kan, u bə nə bə o la. Siga jəgən na ye wale ye min te ko dilan jamana si kənə. Awa, an k'à dən ko geleya waati la bəe de ni jöyərə fa ka kan. Fitine kunbenfen jənjən ye jamanadenw bəe ka sən jəgənye de ye.

Fitine bəe nà nəfə kələlə don. Nka, i nà fə n yà fə sanfə cogo min, bali-maya ni kanimeyə min bə Malidenw cə kabi lawale la, o mənə bəko numan bə to an ka geleya bəe dankun kəsagon, ka adamadenya keko numan sira mine ! Maliden ni jigi-tige-Ala la man kan. Fasoden numanya daraja min kera an ka ko bəe taabolo daraja ye kabi lawale la, o ye geleya bəe lateməko numan sababu yàn bolo !

Zamili Birari Mali « kənseyi ekonomiki e sosiyali nəmaaba, arajo Mali sira fe, sibiridon, san 2103, uyekalo tile 23

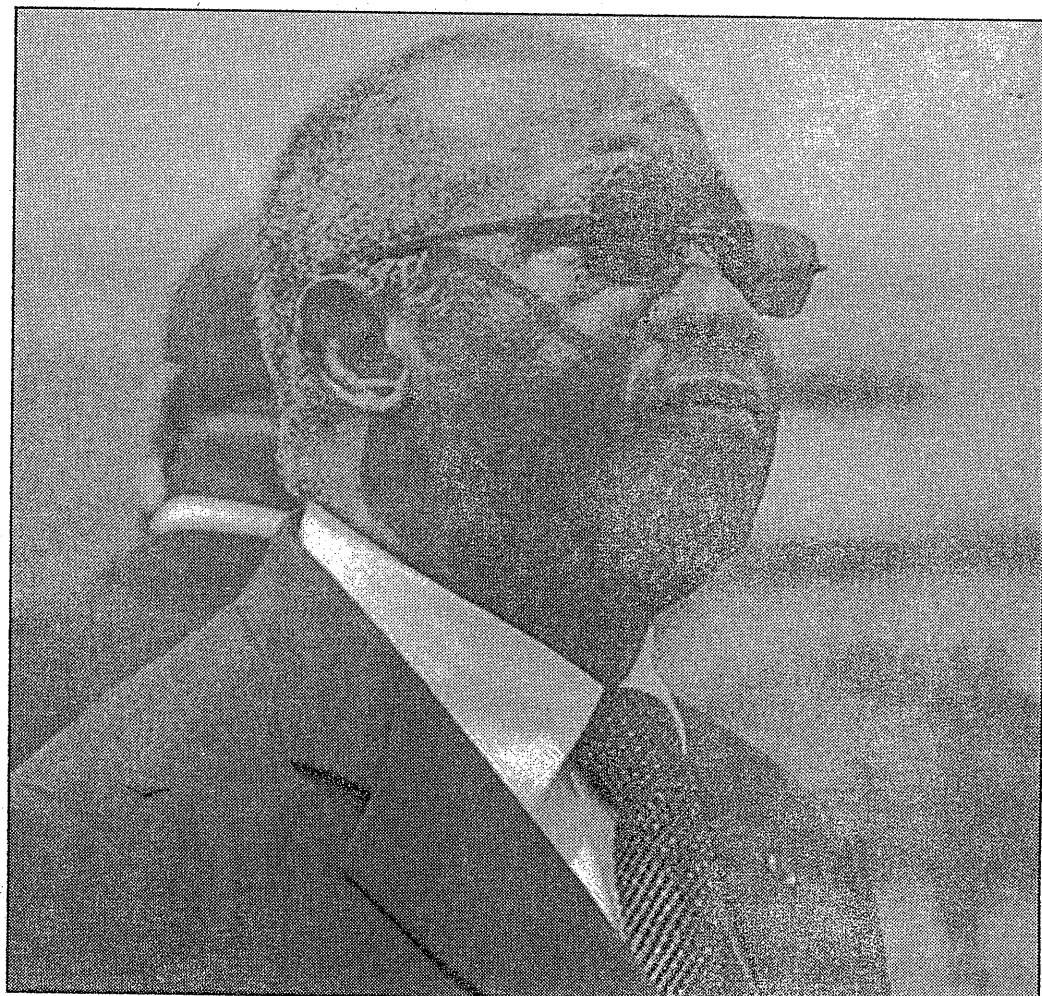
Loran Gubagubo : peresidan kɔrɔ jnaninen

Kabi Kɔdɔwari jamana yà ka yeremahərɔnya ta san 1960, a ye jamanakuntigi fen o fen lakodən, kà damine Felikisi Hufuyeti Buwani na, peresidan Loran Gubagubo de yà tɔgɔ jugu sèben u cérɔ, ka da maa-bɔnenninna kan o min kera kà ka fanga kuncé san 2010.

O kasaarawale de kera mɔgɔ 6000 nɔgɔn nin tijɛko jugu sababu ye. O wale jugu yere de sababu la, ale ka fanga labanna a bolo « diŋe wale jugu kebagaw ka kasobon kɔnɔ, TPI ».

O de kadara kɔnɔ, a weleko fɔlɔ kera kiiritigelaw nɛkɔrɔ taratodon san 2013 feburuyekalo tile 19, a ka kiiri nɛbila walew kadara kɔnɔ...

Kabi kiiribulonba in, TPI, sigrira sen kan, Kɔdɔwari peresidan kɔrɔ Loran Gubagubo de kera jamanakuntigi kɔrɔ filanan ye min jɔra a kiiritigelaw nɛkɔrɔ, Libériya peresidan kɔrɔ Sarili Tayilori

Loran Gubagoubo ka fanga labanna kewale jugu kaso la.

kɔfɛ.

Peresidan sabanan tun ka kan ka sɔrɔ u nɛkɔrɔ, nò ye Sudan

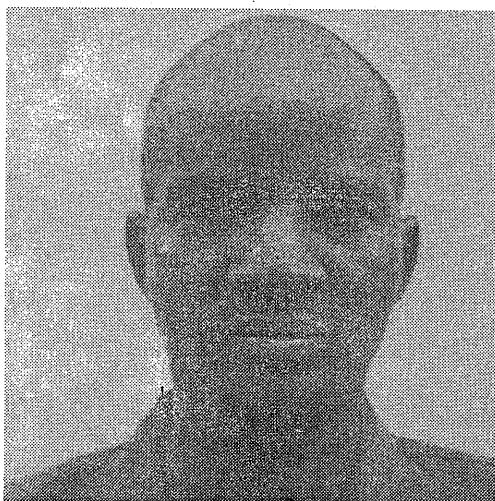
peresidan Umaru Eli Besiri ye. Nka, ka dà kan o bɛ jamanakuntigiya la halibi, o minɛko y'u kamangan. O de kosɔn peresidan Umaru Eli Besiri bɛ ye kene o kene kan jamana o jamana kɔnɔ, TPI kiiritigelaw bɛ kɔn kà jini o jama masina nɛmaaw fe u ka juru kà kan kà bila « TPI » kiiribulon ka bolo kan. Nà bɔra Bɔswana peresidanmuso la, o min yà jira ko ni Sudan peresidan donna ale ka jamana kɔnɔ, kàlɛ bà koron kà bila TPI ka bolo kan, Afriki peresidan si kɔni m'u kun don a minen'i waleyali kɔrɔ u bara !

Peresidan kɔrɔ Loran Gubagubo ka polisiw tɔɔrɔ bonyana kɔdɔwarikaw kan.

Tumani Yalam Sidibe

An ka körölenw taara, kurako ma jne

Meterere Bari Berehima Sidibe.

An ka körölenw jini !

An ka körölen jumen jini ?

An ka körölen jini. O te kuma kura ye. Kuma körö don. An be Sule Kante ka dönlili ta, kò ke taamasen ye. A ko :

« Ne tun ye Soma ye,
Mogo-faga-soma ye !

'Nka, ne ye somaya dabila, ka mogo faga dabila. Ka tugun moriya kò !

Nka, moriya ma jne, n ka körölen tununa n na.

Ne tun ye numannin ye,
Npogotigi numannin ye !

Ne ye ce fôlô labila, ka n ce filanan labila !

Ka tugun « irisari » (sorobatigi) kò
Nka, sorobatigi ye ne labila. Ne ka körölen tununa n na.

Ne tun ye numu ye. Negé-dilan-numu ye !

Nka, ne ye numuya dabila, ka negé-dilan-numuya dabila, ka tugun kamaleny kò.

Nka, kamaleny ma jne, körölen dun tununa n na. »

Ówan ! Nin kuma ye tijekuma ye.
Nan yan kôlesi, nan ya ka sisan mogoya kôlesi, an ba ye kan ka danbe be ka nagasi. An ka mogoya be ka nagasi !

Fôlô-fôlô, denkundi tun be ke ni

dège, woro, ani se dörön ye. Nka bi saga, malo ni wari de be wajibiyâ denkundi kene kan. Ni denkundi banna, den fa ani den ba bee be hamî, barisa juru bu la, k'u kan fa !

Fôlô-fôlô, furu tun be ke ka muso kunmabofen di a somogow ma, barisa, a tun be jeyorô dô la so kôno.

Nka, sisan furu kera haminanko ye ani jorenanko ! Musocew be wari bo dan te min na. Denba, denfa, balmaké, balimamuso, terisira, siginogonsira bee be dannateme musaka ke. Wa denba jalatigi, Oo kerebeté ! Mototigiw, mobilitigiw, olu ta temena foli

kà bila sira numan kan.

Nka sisan, denfaw, denbau desselen don den ladamu na. Wa, somogow, siginogonw, si te se k'u jôda fa den ladamu na belen !

Fôlô-fôlô, an tun be siran ka ko juguke, barisa an tun be siran maloya jne. An tun be siran danbetijé ni « boli » jne. Nka sisan, an be ko jugu siya bee ke barisa maloya, danbetijé ani boli jugu si tan siranfen ye belen !

Nan ya kôlesi, nin bee la, ko kura ma soro an fe a jema, körölen dun tununa an bolo. Körölen jumen dun be jini an fe sisan ? An ba körölen

An ka körölen dô ye seko ni dönlö siraw ye.

kan. Ni køjø banna, bee be hamî barisa jurusara be damine.

Nan yan jne fili ka dennamô cogo laje, an ba ye ko fôlô-fôlô, den ladamu tun te fa ni ba dörönpe kunko ye. Den ladamu tun ye du, siginogonw, dugu, bee de kunko ye. Bee be denmara la,

numan de jini, kà juguman tø lafil !
O de ba to an ka netaa be sabati !

Meterere Bari Berehima Sidibe
Ka bø Kabala in na, Bamako.
Telefoni : 76 43 32 10 /
66 05 24 12

Basakelé fitiné ye bëe kunko ye

Nin don in na, basaw tun bëkélé jugu la, ntegejigi fila tun don. U tun bë njögón gen na ka bon bili yelen, kà jigin, u bë ka so kònónaw nà kókanmaw bëe k'u senné ye. O de kama du kònó tònkonéba y'i sensen ka se donónkérba ma, kà jini o fë k'u bëe ka wulikajé telin ke ka basa kamalen fila ninnu fara ka bë njögón na. Donónkérba y'i kanto tònkonéba ma ko : « Ne ma ban n ka semuso nöfe taama na fëlo sanko ka n da don basakeléko la ! O cira daga o daga kònó, o mun bë se n ma ? »

U tora ten ka basaw laje kélé la. U ma foyi ke. Yorénin kelen, basa jigi njefeta bolila ka temé tasuma kéréfe. Kérimugunin dun tun sasalen don a ku fë kabi kélé damine. Tasuma yò kérimugu de mine ka basa ku lasoré. Kélé kéra

ko fila njeboli ye basa jigi bolo a ni basa dë in ka kélé, ka fara a ku la tasuma kan, o min dimi tun bë ka wara ! O koson a bolila k'i kun da ba Musokérba banabaaté ka bon tufa kan. O binzagaw ye tasumata, ka bon jeni ka ba Musokérba bananen dalen to a kònó. Dugumaaw ka wulikjé ma ko je : ba Musokérba sara tasuma kònó. Walasa kà janaja boloda, a yera kò ye a balimalakaw bëe ladénniya kun bë. O kéra du kònó dafeje ka tileban girinko ye, ale min fana tun ma njé kise kelen bila a da ka ben basaw ka kélé ma. Dunanw nallen, olu faanadumuni bolodara kò kan-sogo ke du kònó sagajigiba ye. Kélé in dun tun kéra kò fana jolen to ka söré a mà jate a ka wulikajéko ye. Ba Musokérba mdenw ka dusumada najiko feere tige senfe, wulikajé kéra donónk-

oré yere nöfe. A bolitë ka temé tònkonéba la, o y'i kanto a ma ko : « Aa ! kéké donónkérba, basakelé fitiné sera i ma dëre ! »

Donónkérba yere ma jinitë ye tònkonéba jaabi ko : « Ni maa tun bë siniko dën biko kònó, ne tun bë n seko bëe ke walasa ka don basa fila ce ! Nka, nimisa don de ye desé donba ye dëre ! » Ka tònkonéba to yélé la a ka busan jidaganin kònó, denmisénw ka genni ye se söré donónkérba ka sen diya kan. U ya mine ka se kan tige gerenin magen nà ye. Kan tigeli dimi pannpanni fari sumayaba kofé, a si bora kà fari majeni kà sogo laben denmisénw ka mémuso makanni dusuda to naji kama !

Jaa ! Mëgë bëe kunko ye basakelé ye dëre !

Idirisa Sako ni
Tumani Yalam Sidibe

An ka
Jekabaara
kalan

Jekabaara

Labolikuntigi Sében njekulu kuntigi
Tumani Yalam Sidibe
Sében njekulu
Yusufu Fane
Bakari Sangare
Tumani Yalam Sidibe
Jaw tabaga
Haruna Trawele
Sébenbaga ɔridinateri la
Fatoumata Cero
Labenbaga ɔridinateri la
Worokiyatu So
Baarakénjégénw
CMDT "SNV" - Ofisi Nizeri -
Ofisi in- OHVN
Hake bota : 16000
Bataksira : 2043
Negejurusira : 20 29 62 89
Jomana baarada - Seki zayedti tøgëla
sira - Hamudalayi kin - Bamako
Siti - Wébu nömë
www.afribone.net.ml/jekabaara